

ИЗ ЖИВОТА НА СЛАВЕЙКОВОТО ОБЩЕСТВО

Раждането на Славейковото общество в България е свързано с традицията периодично през месец май в гр. Трявна да се провеждат възпоменателни празници за Пенчо Славейков. Създадено преди три години, Обществото потърси своето място в преодоляването на епизодичния характер на юбилейните тържества и в поддържането на постоянен интерес към живота и културното наследство на Петко Славейков и неговите синове. Представа за посоките, в които се решават тези амбиции, даде и поредната среща между членове на Славейковото общество и почитатели на делото на Славейковци, състояла се на 29 май 1992 год. в гр. Трявна. Срещата формално бе посветена на 80-тата годишнина от смъртта на Пенчо Славейков, но в духа на задачите на Обществото участниците в нея се върнаха към жизнения път и на неговия не по-малко знаменит баща.

Явлението Славейковци, макар и не уникално за българската история, дава най-представителния образец за осъществяване на духовна приемственост в българското културно пространство. Това ясно пролича и в докладите, които представиха тази година преподаватели и аспиранти от Великотърновския университет "Св.св.Кирил и Методий".

В своето научно съобщение проф. д-р. Г. Данчев съпостави капиталния свод от "български притчи или пословици и характерни думи", осъществен от П. Р. Славейков, и сентенциите, включени в два ръкописни сборника, създадени през 30-те години на XIX в. в гр. Севлиево. Наблюденията над Севлиевските сборници разкриват промените, които се извършват през последния век на робството в съзнанието на възрожденския българин. Като епоха на преход Възраждането поставя пред интелигенцията задачата да създаде достъпен модел на модерните нравствени ценности, което в рамките на книжнината определя предпочитанията към кратките дидактични жанрове. Показателно за ролята, която им се отрежда в популярния макрожанр на сборника със смесено съдържание, е определението, което им дава Михаил Попович - съставител на Втория севлиевски сборник от 1835 год. В началото на раздела, съдържащ лапидарни мъдрости, той поставя заглавие "притчи твърде файдалии" и преписва както библейски сентенции, така и народни остроумия.

Създаването от Петко Славейков на отделен сборник с "притчи" вече показва постепенното освобождаване на пословиците от чисто дидактичните им функции и превръщането им в градиво на бъдещата фолклористика.

Ролята на големия възрожденски писател за създаването на жанровата система на новата българска литература бе обект на наблюдение и в доклада на ст. ас. П. Стефанов "Петко Р. Славейков и утвърждаването на баснята като комичен жанр."

В плана на проследяване културната приемственост научно съобщение направи и проф. д-р Ив. Радев, който се спря на проблема "П. Р. Славейков и неговите учители". Най-изявеният сред Славейковите учители в Търново - даскал Пеньо

Давидов - се откроява най-вече с книжовните си занимания и със слабостта си към стихоплетство. Безспорно един от ранните подтици към поезията у П. Р. Славейков се ражда не без влиянието на учителя му. Така вглеждането в обкръжението на големия творец разкрива онези връзки със средата, които създават почвата за неговата поява. Книжовното дело на Петко Славейков е резултат от активното преосмисляне и продължаване на създаденото от предходниците и ярък пример за органичните процеси, осъществяващи се в българската възрожденска литература.

В сравнителен план, но с поставяне на акцентите върху философски и екзистенциални проблеми, бяха и докладите на ас. Ник. Димитров "Отношението към смъртта в поезията на Петко и Пенчо Славейкови" и на гл. ас. Дим. Михайлов "Орисията на модерния творец. Стихотворението "Орисия" от Пенчо Славейков и поемата "Орисия" от Стоян Михайловски". На проблемите на културното митотворчество се спря ас. С. Василев, като проследи интереса към творците от кръга "Мисъл", засвидетелствуван на страниците на сп. "Златорог". Участие в научното четене взе и аспирант М. Иванова.

Срещата приключи с поклонение в къщата музей "Петко и Пенчо Славейкови".

Елена Налбантова